

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

SEVESO+ Afkortingen, begrippen en synoniemen

17 juni 2025

Inhoudsopgave

Afkortingen, begrippen en synoniemen.....	6
AGW.....	6
AMvB.....	6
ATEX.....	6
Audit.....	6
Bediening.....	6
Beoordeling (in het kader van de inspectie).....	6
Beoordelingsgrondslagen.....	6
Besluit risico's zware ongevallen (Brzo) 1999 (verouderd).....	6
Bestuurlijk inspectieprogramma (BIP).....	7
Bevi.....	7
Bevinding.....	7
Bg.....	7
Bg Arbo.....	7
Bg Rb.....	7
Bg Wabo.....	8
Bg Waterwet.....	8
BIP.....	8
Birzo.....	8
Boa.....	8
Bottom-up.....	8
Bow-tie.....	8
Bri.....	8
Brzo 1999 (verouderd).....	9
Brzo 2015.....	9
Brzo-bedrijf.....	9
BRZO-coördinator.....	9
Buitengewoon opsporingsambtenaar (boa).....	9
Close-out meeting.....	9
Close-out statement.....	10
Constructie.....	10
Coördinerend bevoegd gezag.....	10
Directe oorzaken.....	10
Domino-bedrijf.....	10
Eén-loket.....	10
EPEL.....	10
Foutenboom.....	10
Gebeurtenissenboom.....	10
Gebruik.....	10
Geloofwaardig scenario.....	11
Gevaarlijke stoffen.....	11
Handhaving.....	11
Handhavingstraject.....	11
HAZOP.....	11
Incidenten.....	11

Initiële inspectie.....	11
Insluitsysteem.....	12
Inspecteur.....	12
Inspectie.....	12
Inspectie-agenda.....	12
Inspectie-duur.....	12
Inspectie-frequentie.....	12
Inspectie-inhoud.....	12
Inspectieleider.....	12
Inspectie-onderwerp.....	12
Inspectieplan.....	12
Inspectieprogramma.....	13
Inspectierapport.....	13
Inspectieruimte.....	13
Inspectieteam.....	13
Installatie.....	13
Intern noodplan.....	13
Jaarprogramma.....	13
Kennisgeving.....	13
Kernbepaling.....	14
Kernteam.....	14
Kortstondige opslag.....	14
Kwaliteitscriteria.....	14
Kwantitatieve risico-analyse (QRA).....	14
LAT.....	14
LBW.....	14
Levenscyclus (Lifecycle).....	14
Line of Defence (LOD).....	14
Loss of Containment (LOC).....	15
Maatgevend scenario.....	15
Maatlat.....	15
Maatregel.....	15
Maatregelgerichte benadering.....	15
Major Accident Reporting System (MARS).....	15
Management review.....	15
Managementthema.....	15
MARS.....	15
Meerjareninspectieplan (MIP).....	16
Metacyclus.....	16
Milieurisicoanalyse (MRA).....	16
MRA.....	16
Inspectie SZW.....	16
Onderhoud.....	16
Ondersteunende procesbeschrijving.....	16
Ontwerp.....	17
Overtreding.....	17

PBZO	17
PBZO-bedrijf	17
PBZO-document	17
PDCA-cyclus	17
Periodieke inspectie	18
Planningscyclus	18
Preventie	18
Preventiebeleid Zware Ongevallen	18
Primaire procesbeschrijving	18
Procedure	18
Proces	18
Procesbeschrijving	18
QRA	18
Ramp (of zwaar ongeval)	18
Rampbestrijdingsplan	19
Rampbestrijdingsscenario	19
Rampen en zware ongevallen	19
Rampenbestrijding	19
Rampenbestrijdingsorganisatie	19
Rampenplan	19
Repressie	19
Restrisico	20
Risico	20
Risico studie	20
Risicomatrix	20
Rol	20
Rrzo 1999	20
Scenario	20
Scenario's voor bedrijfsbrandweer	21
Scenario's voor de MRA	21
Scenario's voor de QRA	21
Scenario's voor het interne noodplan	21
SMART	21
Stoffenlijst	21
Systeemgerichte benadering	21
Toeziethouder	21
Toezichtlast	21
Toezichtmodel (TM)	22
Top-down	22
Unit	22
Utilities	22
VBS	22
VBS element c De identificatie van de gevaren en de beoordeling van de risico's van zware ongevallen	23
VBS element iv Controle op de exploitatie	23
VBS element e De wijze waarop wordt gehandeld bij wijzigingen	23
VBS element f De planning voor noodsituaties	23

VBS element g Toezicht op de prestaties.....	23
VBS element h Audits en beoordeling.....	23
VBS-element i De organisatie en de werknemers (Seveso III, bijlage III).....	24
VBS-elementen.....	24
Veiligheidsbeheerssysteem (VBS).....	24
Veiligheidsmanagementsysteem (VMS).....	24
Veiligheidsprestaties.....	24
Veiligheidsrapport.....	24
Veiligheidsstudies.....	24
Vervolginspectie.....	24
Vlinderdas.....	25
VMS.....	25
Volledigheidstoets.....	25
VR.....	25
VR-bedrijf.....	25
VRW.....	25
Waardering.....	25
Waarderingsschaal.....	25
Wabo.....	26
Waterkwaliteitsbeheerder.....	26
Zwaar ongeval (of ramp).....	26

Afkortingen, begrippen en synoniemen

AGW

Alarmeringsgrenswaarde

AMvB

Algemene Maatregel van Bestuur.

ATEX

ATEX is een Franse afkorting: ATmosphères EXplosibles.

Volgens de ATEX-richtlijnen moeten bedrijven maatregelen nemen om gas- en stofexplosies te voorkomen en ervoor zorgen dat werknemers geen gevaar lopen.

Audit

Systematisch, onafhankelijk en gedocumenteerd proces voor het verkrijgen van auditbewijsmateriaal en het objectief evalueren daarvan om vast te stellen in welke mate wordt voldaan aan de auditcriteria die de organisatie heeft opgesteld voor het veiligheidsbeheerssysteem (afgeleid van ISO 14001:2004, 3.14)

Bediening

De levensfase 'gebruik' (of bediening) is één van de vier levensfasen van een installatie of gedeelte (maatregelen) daarvan. Het is de fase waarin bedrijf, inclusief het opstarten en uitschakelen (stoppen) van de installatie, normaal in bedrijf is.

Beoordeling (in het kader van de inspectie)

Bevindingen worden beoordeeld. Bij de beoordeling kunnen naar keuze van het kernteam de drie beoordelingsgrondslagen (gedocumenteerd, geschikt en geïmplementeerd) worden gehanteerd. Op elke grondslag wordt de waardering met de vierpuntsschaal toegepast. De uitkomst van de beoordeling kan leiden tot het kenmerken van de bevinding als een overtreding of niet. Zie ook het begrip Waardering.

Beoordelingsgrondslagen

In de inspectiemethode worden drie beoordelingsgrondslagen onderscheiden:

- gedocumenteerd; er is sprake van een deugdelijke en volledige beschrijving:
  - deugdelijk: helder, inzichtelijk, goed leesbaar, actueel;
  - volledig: alle relevante aspecten zijn benoemd.
- geschikt (passend); technische onderdelen voldoen aan de stand van de veiligheidstechniek (voor zover dat redelijkerwijze verlangd kan worden) en zijn passend voor de aangetroffen situatie;
- geïmplementeerd; er wordt gewerkt zoals beschreven is. Er is sprake van een goed functionerende managementloop en verbeteractiviteiten op alle onderdelen zijn structureel en onlosmakelijk met de bedrijfsvoering verbonden.

Besluit risico's zware ongevallen (Brzo) 1999 (verouderd)

Het besluit Brzo 2015 is nu van kracht. Het Brzo1999 is vervallen.

Hieronder is verouderde informatie opgenomen over het Brzo 1999.

Het Besluit risico's zware ongevallen 1999 is de Nederlandse implementatie van de Europese Seveso II-richtlijn. Het Brzo 1999 integreert wet- en regelgeving op het gebied van arbeidsveiligheid, externe veiligheid en rampenbestrijding in één juridisch kader. Doel is het voorkomen en beheersen van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn. Het Brzo 1999 stelt daarom eisen aan de meest risicovolle bedrijven in Nederland. Daarnaast wordt in het besluit de wijze geregeld waarop de overheid daarop moet toezien.

Of:

Het Besluit risico's zware ongevallen 1999 (Brzo 1999) geldt voor bedrijven die werken met gevaarlijke stoffen. Het doel: voorkómen van ongevallen en het beheersen van de gevolgen als het toch gebeurt. Bedrijven moeten de risico's beperken voor mensen binnen en buiten het bedrijf en voor het milieu.

Of een bedrijf onder het Brzo 1999 valt, hangt af van de soorten en de hoeveelheden gevaarlijke stoffen waarvoor het bedrijf een vergunning heeft.

Bestuurlijk inspectieprogramma (BIP)

Een bestuurlijk vast te stellen programma waarin voor het betreffende ambtsgebied of regio (bg Wabo) het beleid staat beschreven ten aanzien van het gezamenlijk uitvoeren van de inspecties (conform artikel 24 Brzo 1999) bij Brzo-bedrijven.

Bevi

Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen

Bevinding

Een bevinding is een geheel aan waarnemingen die ten aanzien van een bepaald onderwerp van onderzoek tijdens een inspectie wordt gedaan. Bevindingen kunnen na beoordeling ervan leiden tot de kwalificatie wel of geen overtreding.

Bg

Bevoegd gezag.

Of:

Het bestuursorgaan dat op een bepaald gebied besluiten mag nemen en beschikkingen afgeven (bijvoorbeeld een vergunning, ontheffing, of een boete).

Bg Arbo

De Inspectie SZW: deze is op basis van de 'Aanwijzingsregeling toezichthoudende ambtenaren en ambtenaren met specifieke uitvoeringstaken op grond van SZW-wetgeving' aangewezen om toezicht te houden op de naleving van wetgeving op het terrein van de arbeidsbescherming, de arbeidsverhoudingen en de arbeidsmarkt (de Arbeidsomstandighedenwet 1998).

Bg Rb

Bevoegd gezag welke op basis van de Wet veiligheidsregio's afwisselend bevoegd zijn:

- de burgemeester heeft het opperbevel bij de dreiging en bestrijding van een ramp en is verantwoordelijk voor communicatie over de (integrale) risico's in zijn gemeente,
- het bestuur van de veiligheidsregio bevoegd tot het aanwijzen van een bedrijfsbrandweer,

- het bestuur van de veiligheidsregio bevoegd tot de beslissing voor het opstellen van een rampbestrijdingsplan,
- het bestuur van de veiligheidsregio, verantwoordelijk voor het voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing.

Toelichting: in de praktijk wordt het bestuur van de veiligheidsregio vertegenwoordigd door één gemandateerd bestuursorgaan, zoals de regionale of gemeentelijke brandweer, de veiligheidsregio of een maatlatorganisatie.

Bg Wabo

Burgemeester en wethouders, Gedeputeerde Staten of een bestuursorgaan met mandaat: deze is op basis van de Wabo aangewezen om toezicht te houden op de naleving van wetgeving op het terrein van onder andere: milieu, bouwen en brandveilig gebruik.

Of:

Het bestuursorgaan dat over de omgevingsvergunning gaat. Dat is voor een Brzo-bedrijf Gedeputeerde Staten van de provincie.

Bg Waterwet

Het bestuursorgaan dat op grond van de Waterwet is aangewezen tot uitvoering van de in die wet genoemde taken.

BIP

Een bestuurlijk vast te stellen programma waarin voor het betreffende ambtsgebied of regio (bg Wabo) het beleid staat beschreven ten aanzien van het gezamenlijk uitvoeren van de inspecties (conform artikel 24 Brzo 1999) bij Brzo-bedrijven.

Birzo

Besluit informatie inzake rampen en crises.

Boa

Een door het ministerie van Justitie, in een per bestuursorgaan vast te stellen 'Besluit buitengewoon opsporingsambtenaar ...', aangewezen ambtenaar (inclusief benoeming van de voor deze functie strekkende competenties en bevoegdheden).

Bottom-up

Zie Maatregelgerichte benadering.

Bow-tie

De vlinderdas is een methode van presenteren en inzichtelijk maken van een scenario. Hierbij vormt het hart van de vlinderdas het vrijkomen van een gevaarlijke stof uit een omhulling die om de een of andere reden faalt. De linkerkant van de vlinderdas is de foutenboom waarmee de keten van fouten wordt beschreven vanaf basisoorzaken tot directe oorzaak van het falen van de omhulling. De rechterkant van de vlinderdas is de gebeurtenissenboom waarmee de keten van vervolgebeurtenissen vanaf het vrijkomen van een gevaarlijke stof tot de uiteindelijke schade wordt beschreven.

Bri

Besluit rampbestrijdingsplannen inrichtingen.

Brzo 1999 (verouderd)

Het Besluit risico's zware ongevallen 1999 is de Nederlandse implementatie van de Europese Seveso II-richtlijn. Het Brzo 1999 integreert wet- en regelgeving op het gebied van arbeidsveiligheid, externe veiligheid en rampenbestrijding in één juridisch kader. Doel is het voorkomen en beheersen van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn. Het Brzo 1999 stelt hiertoe eisen aan de meest risicovolle bedrijven in Nederland. Daarnaast wordt in het besluit de wijze geregeld waarop de overheid daarop moet toezien.

Op dit moment is het Brzo2015 van kracht. Brzo2015 is het besluit opvolgende na het Brzo 1999.

Brzo 2015

Het Brzo 2015 (Besluit risico's zware ongevallen) voert de Europese Seveso III-richtlijn in Nederland in. Het Brzo 2015 integreert wet- en regelgeving op het gebied van arbeidsveiligheid, omgevingsveiligheid en rampenbestrijding in één juridisch kader.

Doel is het voorkomen en beheersen van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn. Het Brzo 2015 stelt eisen aan de meest risicovolle bedrijven in Nederland. Ook regelt het besluit de wijze waarop de overheid daarop moet toezien. In de Rrzo (Regeling risico's zware ongevallen) wordt de inhoud van het besluit verder uitgewerkt.

Brzo-bedrijf

Een Brzo-bedrijf kan een VR-bedrijf of een PBZO-bedrijf zijn. Dit is afhankelijk van de hoeveelheid gevaarlijke stoffen die voor dat bedrijf vergund zijn.

Of:

Voor bedrijven die onder het Brzo 1999 vallen bestaan twee categorieën: PBZO-bedrijven en VR-bedrijven. Ze verschillen wat betreft de soorten en de hoeveelheden gevaarlijke stoffen waarmee het bedrijf mag werken. Een voorbeeld: een bedrijf dat tussen de 10 en 25 ton chloor mag hebben is een PBZO-bedrijf. Boven de 25 ton is het een VR-bedrijf.

BRZO-coördinator

Medewerker bij het coördinerend bevoegd gezag (bg Wabo) c.q. de Wm maatlatorganisatie die verantwoordelijk is voor het adequaat uitvoeren van de samenwerkingsprocessen van de inspectiepartners en voor het eenduidig reageren van de overheid naar bedrijven en burgers (één-loket).

Buitengewoon opsporingsambtenaar (boa)

Een door het ministerie van Justitie, in een per bestuursorgaan vast te stellen 'Besluit buitengewoon opsporingsambtenaar ...', aangewezen ambtenaar (inclusief benoeming van de voor deze functie strekkende competenties en bevoegdheden).

Close-out meeting

Afsluitend overleg aan het einde van de inspectie waarin het kernteam aan het bedrijf verslag doet van de uitgevoerde inspectie. Bij dit overleg komt het verloop van de inspectie aan de orde, worden op hoofdlijnen de bevindingen teruggekoppeld en wordt, voor zover dat op dat moment al mogelijk is, al aangegeven wat de vervolgacties vanuit de afzonderlijke toezichthouders zullen zijn. Hierbij komen op zijn minst mogelijke handhavingszaken aan de orde.

Van de eventuele handhavingszaken wordt daarbij aangegeven dat de terugkoppeling in deze fase nog

niet volledig kan zijn.

Close-out statement

Samenvattende mondelinge rapportage van de bevindingen (zonder formele status) aan de bedrijfsleiding van een Brzo-bedrijf, na afronding van de Brzo-inspectie bij het bedrijf.

Constructie

De levensfase ‘constructie’ (construction) is één van de vier levensfasen van een installatie of gedeelte (maatregelen) daarvan. Constructie is gerelateerd aan het bouwen, construeren van installaties. De mate van beheersing van de constructiefase is afhankelijk van de rol van de maatregel die een bepaalde keten van gebeurtenissen onderbreekt. Ook het risico bij dat gedeelte van het scenario is van belang. De constructiefase wordt bovendien onderkend bij het ontwerpen van onderdelen van het VMS.

Coördinerend bevoegd gezag

Het bevoegd gezag zoals bedoeld in artikel 1, sub h van het Brzo 1999, het bestuursorgaan dat bevoegd is een omgevingsvergunning te verlenen.

Directe oorzaken

Directe oorzaken voor een LOC zijn (zoals vermeld in Brzo 1999): corrosie, erosie, externe belasting, impact, overdruk, onderdruk, lage temperatuur, hoge temperatuur, trillingen, menselijke fout tijdens gebruik, wijziging en onderhoud.

Domino-bedrijf

Een Brzo-bedrijf waarvan de gevolgen van een zwaar ongeval door de ligging (afstand) ten opzichte van andere bedrijven die onder het Brzo 2015 vallen tot een domino-effect (zwaar ongeval) kan leiden.

Eén-loket

Centraal aanspreekpunt van de overheid (onder meer voor de uitvoering van het BRZO 1999) voor bedrijven en burgers.

EPEL

Eenmalige populatie exposure limit.

Foutenboom

Met een foutenboom wordt de linkerkant van het scenario (zie ook Vlinderdas) ingevuld. Hierbij wordt de aaneenschakeling van fouten vanaf één of meer basisoorzaken tot een directe oorzaak tot het falen van een omhulling beschreven.

Gebeurtenissenboom

Met een gebeurtenissenboom wordt de rechterkant van het scenario (zie ook Vlinderdas) ingevuld. Hierbij wordt de aaneenschakeling van vervolgebeurtenissen vanaf het vrijkomen van een gevaarlijke stof tot de uiteindelijk mogelijke effecten op mens, milieu of aan installaties (denk aan slachtoffers in de vorm van doden en gewonden en schade aan installaties) duidelijk beschreven.

Gebruik

De levensfase ‘gebruik’ (of bediening) is één van de vier levensfasen van een installatie of gedeelte (maatregelen) daarvan. Het is de fase waarin bedrijf, inclusief het opstarten en uitschakelen (stoppen) van de installatie, normaal in bedrijf is.

Geloofwaardig scenario

Een beschrijving van de aard, de omvang, het verloop in de tijd en de bestrijding of de beheersing van een brand of een ongeval op het terrein van het bedrijf:

- die gegeven de aard van de installatie of de inrichting, rekening houdend met de daarin aangebrachte preventieve voorzieningen, als reëel en typerend voor het bedrijf wordt geacht;
- waarbij schade aan gebouwen of personen in de omgeving van de inrichting kan ontstaan;
- waarbij van preventieve of repressieve maatregelen duidelijk effect verwacht mag worden, waardoor escalatie kan worden voorkomen.

(bron: artikel 7.2, lid c van het Besluit veiligheidsregio's).

Gevaarlijke stoffen

Stoffen, mengsels of preparaten, genoemd in bijlage I, deel 1, of behorend tot een categorie als genoemd in bijlage I, deel 2, en aanwezig als grondstof, product, bijproduct, residu of tussenproduct, met inbegrip van stoffen, mengsels of preparaten waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij door het onbeheersbaar worden van een industrieel chemisch proces ontstaan (bron: art 1, sub b Brzo 1999).

Handhaving

Het samenstel van activiteiten die door een inspecteur worden uitgevoerd en waarmee naleving van bepalingen en/of voorwaarden wordt verkregen. Dit naar aanleiding van overtredingen, geconstateerd tijdens een inspectie of anderszins.

Of:

Is een bedrijf in overtreding? En doet het bedrijf onvoldoende om het gebrek te verhelpen? Dan kunnen de inspecteurs een sanctie opleggen (waarschuwing, boete of zelfs stilleggen), tot alle overtredingen zijn verholpen.

Handhavingstraject

Het traject dat moet worden afgelegd om de handhavingsactiviteiten formeel uit te voeren.

HAZOP

Studie naar de gevaren die voortvloeien uit het bedrijven van processen (HAZard and OPerability study).

Incidenten

In dit verband: gebeurtenissen die niet horen bij de normale bedrijfsvoering. Van een lekkende klep tot een brand.

Initiële inspectie

De eerste inspectie in een vijfjarencyclus bij een Brzo-bedrijf. Deze wordt uitgevoerd door de toezichthouders in het kader van het Brzo 2015.

Bij een VR-plichtig bedrijf start de cyclus op het moment dat er een eerste of een herzien VR wordt ingediend. In ieder geval na iedere periode van 5 jaar. Bij een PBZO-bedrijf bij het begin van iedere periode van 5 jaar. Te beginnen vanaf het van kracht worden van de Brzo-verplichtingen voor het specifieke bedrijf.

De eerste initiële inspectie is een geplande inspectie waarbij een globaal beeld van het bedrijf wordt gevormd.

Of:

Een eerste inspectie die het inspectieteam een totaalbeeld geeft van het bedrijf en de veiligheid.

Insluitsysteem

Een insluitsysteem bestaat uit een of meerdere toestellen, waarvan onderdelen blijvend met elkaar in open verbinding staan en bestemd om één of meerdere stoffen te omsluiten, die in geval van een (dreigend) zwaar ongeval in korte tijd kan worden afgesloten.

Inspecteur

De voor het toezicht aangewezen ambtenaar.

Inspectie

De inspectie is een hulpmiddel om toezicht uit te oefenen op de naleving van gestelde voorschriften, bepalingen en/of voorwaarden.

Inspectie-agenda

Een uittreksel uit het inspectieplan waarmee met het bedrijf wordt gecommuniceerd over de relevante informatie aangaande de op handen zijnde inspectie.

Inspectie-duur

Het aantal dagen of dagdelen dat bij een Brzo-bedrijf wordt geïnspecteerd.

Inspectie-frequentie

Het aantal inspecties per jaar.

Inspectie-inhoud

De inhoud van de inspectie, waarmee wordt bedoeld welke verplichtingen uit het Brzo 1999 worden geïnspecteerd.

Inspectieleider

Inspecteur die door het kernteam is aangewezen voor de coördinatie van de gehele inspectie en als eerst verantwoordelijke voor de tijdige en juiste uitvoering van een inspectie.

Inspectie-onderwerp

Hiermee worden de onderdelen van een bepaald onderwerp bedoeld waarop de waarderingscriteria worden toegepast. Inspectieonderwerpen zijn bijvoorbeeld VBS-elementen met managementthema's als beoordelingsgebied en het PBZO met bijbehorende hoofdaandachtsgebieden.

Inspectieplan

Een ambtelijk op te stellen plan waarin een bepaalde inspectie staat beschreven. Het plan wordt opgesteld mede op basis van het meerjareninspectieplan (MIP), samen met eventueel overige relevante actuele informatie die beschikbaar is. Het plan bevat informatie betreffende taken en rollen van inspecteurs in het kernteam, de data van de inspectie, de inhoud van de inspectie, de vanuit het bedrijf bij de inspectie betrokken functionarissen en de relevante bedrijfsdocumentatie.

Inspectieprogramma

Een bestuurlijk vast te stellen programma waarin voor het betreffende ambtsgebied of regio (bg Wabo) het beleid staat beschreven ten aanzien van het gezamenlijk uitvoeren van de inspecties (conform artikel 24 Brzo 1999) bij Brzo-bedrijven.

Inspectierapport

Rapport van een inspectie waarin de informatie tot op een zodanig niveau is opgenomen dat het kan dienen als verslag van de inspectie onder andere ten behoeve van komende vervolg- en initiële inspecties bij het bedrijf. Het rapport dient tevens om het bedrijf te voorzien van informatie over het verloop van de inspectie en over de resultaten ervan in de zin van bevindingen en overtredingen en dient om aan te geven wat de voor het bedrijf eventuele vervolgprocessen (zoals handhaving) zullen zijn.

Inspectieruimte

De Inspectieruimte is een online inspectiedatabase waarmee kernteams gezamenlijk een inspectie kunnen voorbereiden, inspectieresultaten kunnen vastleggen en afronden met een gezamenlijk inspectierapport.

Inspectieteam

De inspecties worden uitgevoerd door een kernteam van inspecteurs, overwegend bestaande uit 3 of 4 inspecteurs afkomstig van het bevoegd gezag Wabo, de Inspectie SZW en de brandweer.

Installatie

Een technische eenheid binnen een bedrijf waar gevaarlijke stoffen worden vervaardigd, gebruikt, gebezigd, verwerkt, of opgeslagen; daartoe worden mede gerekend alle uitrusting, constructies, leidingen, machines, gereedschappen, eigen spooreplacements, laad- en loskades, aanlegsteigers voor de installatie, pieren, depots of soortgelijke, al dan niet drijvende constructies, die nodig zijn voor de werking van de installatie.

(bron: Brzo 1999 artikel 1 onder I)

Toelichting: onder installaties en activiteiten zijn in ieder geval begrepen procesinstallaties, utilities, opslagtanks, drukopslagen, cryogene opslagen, opslagloodsen, overslaginstallaties, transportleidingen, transporteenheden (tankauto's, spoorketelwagons, schepen) van waaruit of waarheen overslag plaatsvindt en het transport op het terrein. Bij een magazijn is een brandcompartiment, zoals bedoeld in het Bouwbesluit, een installatie. In de ARIE-regeling staan aanvullende bepalingen.

Intern noodplan

Een plan waarin de maatregelen die moeten worden genomen bij een ramp zijn opgenomen. Dit plan dient te worden opgesteld door het bedrijf. De maatregelen zijn gericht op het beperken en beheersen van zware ongevallen en op de gevolgen ervan voor de werknemers (artikel 22, Brzo 1999), en werkt door naar het voorkomen en beheersen van de effecten voor mens en milieu.

Jaarprogramma

Programma waarin de in dat jaar uit te voeren inspecties in de tijd zijn gepland en zijn toegewezen aan inspecteurs van een bepaalde organisatie.

Kennisgeving

Document van een Brzo-bedrijf dat specifieke gegevens bevat over de aanwezige gevaarlijke stoffen en

over de activiteiten die in het bedrijf en de onmiddellijke omgeving van het bedrijf worden uitgevoerd. Met dit document wordt de Brzo-status van het bedrijf vastgelegd.

Kernbepaling

Onder kernbepalingen verstaat het OM die bepalingen die binnen de regeling of vergunning waarvan zij deel uitmaken, de kern vormen van de bescherming van de belangen waartoe die regeling of vergunning strekt.

Kernteam

De inspecties worden uitgevoerd door een kernteam van inspecteurs, overwegend bestaande uit 3 of 4 inspecteurs afkomstig van het bevoegd gezag Wabo, de Inspectie SZW en de brandweer.

Kortstondige opslag

Opslag van gevaarlijke stoffen voor een periode van maximaal 14 dagen.

Toelichting: de bovengegeven definitie is een gangbare, maar geen verplichte definitie. Het betreft een door de vergunningverlener (het bg Wm) vast te leggen begrip. Kortstondige opslag kan dus door het bg Wm voor het betreffende bedrijf anders zijn gedefinieerd.

Kwaliteitscriteria

De Kwaliteitscriteria LAT Risicobeheersing Bedrijven bestaat uit de kwaliteitscriteria waar inspecteurs die belast zijn met het toezicht op BRZO- en chemiebedrijven met ingang van 1 januari 2013 aan moeten voldoen. De kwaliteitscriteria zijn verbonden aan de deskundigheid van inspecteurs (opleiding, kennis, werkervaring) en de organisatorische borging (frequentie).

Kwantitatieve risico-analyse (QRA)

Een methode om risico's in de omgeving van risicoveroorzakende bedrijven te berekenen en te visualiseren.

LAT

Landelijke Aanpak Toezicht (LAT) Risicobeheersing Bedrijven.

LBW

Levensbedreigende waarde.

Levenscyclus (Lifecycle)

In het Brzo 1999 worden vier levensfasen onderscheiden: ontwerp, constructie, gebruik (of bediening) en onderhoud. De vier levensfasen samen vormen de levenscyclus. De te treffen maatregelen en wijze van benadering is voor iedere levensfase specifiek.

Bij een technische installatie, of onderdelen (maatregelen) daarvan wordt de onderverdeling van de levenscyclus in de vier levensfasen dan ook nadrukkelijk toegepast bij een inspectie.

Ook organisatorische maatregelen zoals procedures kennen een levenscyclus.

Line of Defence (LOD)

De aanwezige technische en organisatorische voorzieningen om de risico's van zware ongevallen te beheersen. Deze kunnen zijn toegespitst op een insluitsysteem (specifiek) of op het gehele bedrijf van toepassing zijn (generiek). Toelichting: om aangemerkt te worden als LOD dient een apparaat, systeem of actie: effectief te zijn in het voorkomen van consequenties wanneer het werkt zoals ontworpen; onafhankelijk te zijn van de basisoorzaak en van de componenten van iedere LOD aangemerkt voor

hetzelfde scenario; verifieerbaar/valideerbaar te zijn.

Loss of Containment (LOC)

(Ongewild) vrijkomen van gevaarlijke stoffen uit de omhulling (bijvoorbeeld door het falen van een fysieke omhulling).

Maatgevend scenario

Dit is een scenario waarmee inzicht wordt verkregen in de situaties die mede bepalend zijn voor de omvang, het materieel en het materiaal van de bedrijfsbrandweer. Een maatgevend scenario wordt geselecteerd uit de set van geloofwaardige scenario's.

Maatlat

De 'Maatlat' bestaat uit de kwaliteitscriteria waar inspecteurs die belast zijn met het toezicht op BRZO- en chemiebedrijven met ingang van 1 januari 2013 aan moeten voldoen. De kwaliteitscriteria zijn verbonden aan de deskundigheid van inspecteurs (opleiding, kennis, werkervaring) en de organisatorische borging (frequentie).

Maatregel

De aanwezige technische en organisatorische voorzieningen om de risico's van zware ongevallen te beheersen. Deze kunnen zijn toegespitst op een insluitsysteem (specifiek) of op het gehele bedrijf van toepassing zijn (generiek).

Toelichting: om aangemerkt te worden als LOD dient een apparaat, systeem of actie:

- effectief te zijn in het voorkomen van consequenties wanneer het werkt zoals ontworpen;
- onafhankelijk te zijn van de basisoorzaak en van de componenten van iedere LOD aangemerkt voor hetzelfde scenario;
- verifieerbaar/valideerbaar te zijn.

Maatregelgerichte benadering

Bij een inspectie volgens de maatregelgerichte benadering wordt door het inspecteren van scenario's of concrete risicosituaties de daadwerkelijke prestatie van het VMS doorgelicht.

Major Accident Reporting System (MARS)

Systeem van de Europese Commissie en in beheer bij het Joint Research Centre (Ispra, Italië). Hier wordt de ongevalsinformatie verzameld die volgens de Seveso-richtlijn door de lidstaten verstrekt moet worden wanneer op hun grondgebied een ramp of zwaar ongeval plaatsvindt. Criteria voor een zwaar ongeval zijn opgenomen in bijlage VI van de Seveso-richtlijn.

Management review

Management review

Zie directiebeoordeling

Managementthema

Onderdelen van VBS-elementen die moeten zijn geregeld om het VBS volledig en goed in te vullen en die afzonderlijk zijn te inspecteren.

MARS

Major Accident Reporting System. Systeem van de Europese Commissie en in beheer bij het Joint

Research Centre (Ispra, Italië). Hier wordt de ongevalsinformatie verzameld die volgens de Seveso-richtlijn door de lidstaten verstrekt moet worden wanneer op hun grondgebied een ramp of zwaar ongeval plaatsvindt. Criteria voor een zwaar ongeval zijn opgenomen in bijlage VI van de Seveso-richtlijn.

Meerjareninspectieplan (MIP)

Het BIP vormt de basis voor het MIP, een ambtelijk op te stellen plan waaruit blijkt hoe de inspecties in het kader van het Brzo 1999 voor een bepaald bedrijf gedurende een periode van vijf jaar worden ingericht. Het plan bevat informatie over zowel de inspectiefrequentie als de inhoud van de verschillende inspecties.

Metacyclus

De metacyclus is een Plan, Do, Check en Act (PDCA)-cyclus over het gehele VMS.

Milieurisicoanalyse (MRA)

De milieurisicoanalyse is een methode om de risico's te berekenen die activiteiten van een bedrijf voor het watermilieu kunnen opleveren.

MRA

De milieurisicoanalyse is een methode om de risico's te berekenen die activiteiten van een bedrijf voor het watermilieu kunnen opleveren.

Of:

Een MRA geeft inzicht in de risico's van onvoorziene lozingen van schadelijke stoffen voor het oppervlaktewater of een rioolwaterzuivering.

Inspectie SZW

De Inspectie SZW is op basis van de 'Aanwijzingsregeling toezichthoudende ambtenaren en ambtenaren met specifieke uitvoeringstaken op grond van SZW-wetgeving' aangewezen om toezicht te houden op de naleving van wetgeving op het terrein van de arbeidsbescherming, de arbeidsverhoudingen en de arbeidsmarkt (de Arbeidsomstandighedenwet 1998).

Onderhoud

De levensfase 'onderhoud' (maintenance) is één van de vier levensfasen van een installatie of gedeelte (maatregelen) daarvan. Deze fase is gerelateerd aan het onderhouden van installaties of delen van de installatie (maatregelen). Meestal is de betreffende installatie of delen daarvan in deze fase uit bedrijf genomen.

Beheersing van risico's tijdens deze fase is van groot belang, zeker wanneer een gedeelte van de installaties niet uit bedrijf is en dus nog gevaarlijke stoffen bevat.

Aansturing van de levensfase 'Onderhoud' vindt plaats aan de hand van een deugdelijk inspectie- en testprogramma.

Ondersteunende procesbeschrijving

Procesbeschrijving die nodig is voor het juist en actueel houden van de primaire processen. De meeste ondersteunende processen (zoals over financiële zaken, het werven en het opleiden van personeel en het middelenmanagement) voeren de partners individueel uit. Alleen die ondersteunende processen die gezamenlijk moeten worden uitgevoerd, worden in de Werkwijzer beschreven. Het betreft de processen A en B.

Ontwerp

De levensfase 'ontwerp' (design) is één van de vier levensfasen van een installatie of gedeelte (maatregelen) daarvan. Deze fase is gerelateerd aan het ontwerpen van maatregelen ter voorkoming van het vrijkomen van gevaarlijke stoffen en ter beperking van de gevolgen van het vrijkomen. Bij het ontwerpen speelt de identificatie van gevaren en de beoordeling van risico's een belangrijke rol. Het ontwerpen kan een technische of organisatorische maatregel betreffen en combinaties van beide. Ook bij het ontwerpen van onderdelen van het VMS wordt deze levensfase onderkend.

Overtreding

Een overtreding is een beoordeling van een bevinding met als conclusie het niet-naleven van vergunningen, wet- en regelgeving.

PBZO

Het beleid dat op basis van het Brzo 1999 moet worden gevoerd en dat ten dienste staat van het voorkomen van zware ongevallen en van de beperking van de gevolgen daarvan.

Of:

Preventiebeleid zware ongevallen. Zie verder PBZO-bedrijf.

PBZO-bedrijf

Een PBZO-bedrijf is een Brzo-bedrijf dat tussen de lage en hoge drempelwaarde van het Brzo 1999 zit en is niet verplicht een VR op te stellen.

Of:

Een PBZO-bedrijf is een bedrijf dat werkt met gevaarlijke stoffen en valt onder het Brzo 1999. Het bedrijf moet de gevaren van die stoffen inventariseren, de risico's ervan inschatten en maatregelen nemen om die risico's te beheersen (technisch én organisatorisch). Daarom moet het bedrijf een veiligheidsbeheerssysteem (VBS) invoeren.

PBZO-document

Document waarin het door het bedrijf gevoerde beleid ter voorkoming van zware ongevallen is vastgelegd, rekening houdend met de aanwezigheid en de omvang van de risico's en waarin het aan het beleid gekoppelde VBS op hoofdlijnen is beschreven.

Of:

Elk bedrijf dat valt onder het Brzo 1999 moet vastleggen wat het doet aan het voorkómen van zware ongevallen. Het PBZO-document is vervolgens de basis voor hun veiligheidsbeleid én voor de uitvoering ervan.

PDCA-cyclus

De PDCA-cyclus (Plan, Do, Check en Act) is een model dat gehanteerd wordt voor zowel de verbetering van de werking van de verschillende elementen van het VMS zelf als voor de verbetering van de veiligheidsprestaties die met het VMS worden beoogd. Voor elk onderdeel van het systeem geldt dat sprake moet zijn van een goede planning, uitvoering, controle en zo nodig bijstelling.

- Plan: het vaststellen van de doelstellingen en processen die nodig zijn om resultaten te bereiken die in overeenstemming zijn met het (veiligheids)beleid van de organisatie;
- Do: het implementeren van de processen;

- Check: het bewaken en meten van processen ten opzichte van het (veiligheids)beleid, doelstellingen, wettelijke en andere eisen, alsmede het rapporteren van de resultaten;
- Act: het treffen van maatregelen om de prestaties van het (veiligheids)managementsysteem continue te verbeteren.

Periodieke inspectie

Inspectie die in het kader van art. 24 van het Brzo 1999 met een regelmatige frequentie bij een bedrijf wordt uitgevoerd. De periodieke inspectie kan een initieel karakter hebben of een vervolgininspectie zijn. Voor VR-bedrijven dient de periodiciteit jaarlijks te zijn tenzij op grond van een systematische evaluatie tot een andere aanpak wordt besloten.

Planningscyclus

De planningscyclus bestaat uit het BIP, de inspectie(jaar)planning en het MIP.

Preventie

Het beperken van de kansen op en de gevolgen van ongevallen door het doorvoeren van maatregelen.

Preventiebeleid Zware Ongevallen

Het beleid dat op basis van het Brzo 1999 moet worden gevoerd en dat ten dienste staat van het voorkomen van zware ongevallen en van de beperking van de gevolgen daarvan.

Primaire procesbeschrijving

Procesbeschrijving waarin een product direct tot stand komt. In dit kader beperkt tot gezamenlijke producten in het kader van het Brzo 1999 (procesbeschrijvingen 4 t/m 9, 11 en 19).

Procedure

Gespecificeerde wijze van het uitvoeren van een activiteit of proces.

Proces

Een set van samenhangende activiteiten om input (bijvoorbeeld planningen, veiligheidsrapporten, adviezen) om te zetten in output (bijvoorbeeld inspecties, onderzoeksrapporten, handhavingsmaatregelen). Een proces wordt gestart door een duidelijke aanleiding (trigger) en eindigt met een duidelijk resultaat.

Procesbeschrijving

Een gespecificeerde werkwijze waarop een proces wordt uitgevoerd. Bij autorisatie door de leiding is het een norm voor procesvoering.

QRA

Een methode om risico's in de omgeving van risicoveroorzakende bedrijven te berekenen en te visualiseren.

Ramp (of zwaar ongeval)

Gebeurtenis als gevolg van onbeheersbare ontwikkelingen tijdens de bedrijfsuitoefening in een organisatie, waardoor hetzij onmiddellijk, hetzij na verloop van tijd ernstig gevaar voor de gezondheid van de mens binnen of buiten het bedrijf of voor het milieu ontstaat en waarbij één of meer gevaarlijke stoffen zijn betrokken (conform Brzo 1999 artikel 1.f).

Toelichting 1: een zwaar ongeval betreft altijd een zogenoemde Loss of Containment (LOC), dat wil zeggen het vrijkomen van gevaarlijke stoffen uit de installatie.

Toelichting 2: een zwaar ongeval dat vanwege het voldoen aan de criteria in bijlage VI van de Seveso-richtlijn door de overheid gemeld moet worden aan de Europese Commissie, wordt een MARS-ongeval genoemd.

Rampbestrijdingsplan

Een plan voor een VR-bedrijf (soms ook een PBZO-bedrijf), vastgesteld door de burgemeester. Dit plan bevat het geheel van te treffen maatregelen in geval van een ramp of een zwaar ongeval.

Of:

Hierin staat wat er moet gebeuren bij een noodsituatie die in het ergste geval rampzalige gevolgen kan hebben. Wie doet wat? Welke afspraken zijn er? Wie neemt welke beslissingen?

Rampbestrijdingsscenario

Een scenario dat dient als informatiebron voor het opstellen van het rampbestrijdingsplan.

Rampen en zware ongevallen

Gebeurtenis als gevolg van onbeheersbare ontwikkelingen tijdens de bedrijfsuitoefening in een organisatie, waardoor hetzij onmiddellijk, hetzij na verloop van tijd ernstig gevaar voor de gezondheid van de mens binnen of buiten het bedrijf of voor het milieu ontstaat en waarbij één of meer gevaarlijke stoffen zijn betrokken (conform Brzo 1999 artikel 1.f).

Toelichting 1: een zwaar ongeval betreft altijd een zogenoemde Loss of Containment (LOC), dat wil zeggen het vrijkomen van gevaarlijke stoffen uit de installatie.

Toelichting 2: een zwaar ongeval dat vanwege het voldoen aan de criteria in bijlage VI van de Seveso-richtlijn door de overheid gemeld moet worden aan de Europese Commissie, wordt een MARS-ongeval genoemd.

Rampenbestrijding

Het geheel aan maatregelen en voorzieningen, met inbegrip van de voorbereiding daarop, dat de overheid treft met het oog op een ramp, het voorkomen van een ramp en het beperken van de gevolgen van een ramp.

Rampenbestrijdingsorganisatie

De organisatie die is ingericht om gecoördineerd de gevolgen van een ramp te bestrijden. Vanuit de betrokken overheden zijn dat vooral de gemeente en de hulpverleningsdiensten (politie, ambulancediensten en de brandweer). Vanuit het betrokken bedrijf zijn dat vooral de bedrijfshulpverleningsorganisatie en de bedrijfsbrandweer.

Rampenplan

Een gemeentelijk organisatieplan waarin is aangegeven hoe in het geval van een ramp, of een dreigende ramp gehandeld dient te worden om tot een doelmatige bestrijding van de ramp en de gevolgen daarvan te komen.

Repressie

De bestrijding en hulpverlening in noodsituaties door inzet van interne en externe hulpverleningsdiensten.

Restrisico

Het risico van een ongewenste gebeurtenis dat resteert na het nemen van alle maatregelen om de ongewenste gebeurtenis te voorkomen of de gevolgen daarvan te beperken.

Risico

De waarschijnlijkheid dat een bepaald effect zich binnen een bepaalde periode of onder bepaalde omstandigheden voordoet.

Risico studie

In een risicostudie wordt de mogelijke verspreiding van de verontreinigende stoffen onderzocht. Het gevaar voor blootstelling van mens en milieu wordt daarbij in cijfers uitgedrukt.

Risicomatrix

Een matrix waarin de restrisico's worden aangegeven. Op de ene as wordt de kans aangegeven, op de andere as de ernst van de gevolgen. Zowel de kans als de gevolgen worden kwalitatief gekenmerkt, waarbij een vijfpuntsschaal wordt gehanteerd.

Ernst van de gevolgen:

- verwaarloosbaar;
- gering;
- aanzienlijk;
- groot;
- zeer groot.

Kans:

- zeer groot: komt met enige regelmaat voor;
- groot: komt af en toe voor;
- gemiddeld: komt zelden voor;
- klein: niet waarschijnlijk; maar mogelijk;
- zeer klein: zeer onwaarschijnlijk.

Rol

Samenhangende verzameling van kennis en vaardigheden die een persoon in zich moet verenigen om een activiteit te kunnen uitvoeren. Bij het maken van procesbeschrijvingen wordt een rol meestal gekoppeld aan een processtap. Individuele medewerkers kunnen afhankelijk van hun opleiding en senioriteit meerdere rollen vervullen. Zo kennen de in de Brzo-keten samenwerkende organisaties de rollen van bestuurder, directeur, manager, inspecteur, vergunningverlener, planner, opsporingsambtenaar, adviseur, Brzo-coördinator, inspectieleider, kernteam en projectgroep inspectieprogramma.

Rrzo 1999

Regeling risico's zware ongevallen 1999. (verouderd)

Scenario

Een scenario is een beschrijving van de keten van gebeurtenissen vanaf basisoorzaken via een foutenboom naar een directe oorzaak die vervolgens leidt tot het vrijkomen van een gevaarlijke stof (LOC; Loss of Containment). Vanaf het vrijkomen van de gevaarlijke stof worden de vervolgebeurtenissen via een gebeurtenissenboom beschreven tot de beschrijving van het uiteindelijke effect.

De presentatie van het scenario kan plaatsvinden via een vlinderdasmodel, grafisch, tekstueel of via

een tabel.

Of:

In deze scenario's beschrijft het bedrijf welke ongevallen zich kunnen voordoen en wat het bedrijf doet om die te voorkomen. Ook staat erin hoe het bedrijf de gevolgen wil beperken als het toch misgaat.

Scenario's voor bedrijfsbrandweer

Dit is de verzameling van de geloofwaardige en de maatgevende scenario's die dienen voor de bedrijfsbrandweer. Criteria voor de selectie van de scenario's en de inhoud ervan zijn uitgewerkt in het Besluit veiligheidsregio's.

Scenario's voor de MRA

De verzameling van scenario's waarmee inzicht kan worden verkregen in de gevolgen van het vrijkomen van gevaarlijke stoffen voor het oppervlaktewater.

Scenario's voor de QRA

De verzameling van vooraf gedefinieerde scenario's waarmee inzicht kan worden verkregen in de gevolgen van het vrijkomen van gevaarlijke stoffen voor de omgeving van de inrichting.

Scenario's voor het interne noodplan

De verzameling van scenario's die relevant zijn voor het opstellen van het intern noodplan. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van diverse soorten scenario's (bijvoorbeeld geloofwaardig scenario, MRA of QRA).

SMART

SMART is een methode waarmee eenduidige doelstellingen worden geformuleerd en staat voor Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden.

Stoffenlijst

Lijst waarop vermeld is welke gevaarlijke stoffen, in welke hoeveelheid en op welke locatie binnen het bedrijf aanwezig zijn. Ook de gevaarsgegevens van de stoffen zijn in deze lijst opgenomen. Er zijn meerdere stoffenlijsten onder andere voor burgers en voor externe hulpverleners.

Of:

De lijst van gevaarlijke stoffen waarmee een bedrijf werkt. Deze lijst verschilt per bedrijf.

Systeemgerichte benadering

Bij een inspectie volgens de systeemgerichte benadering wordt gedetailleerd op specifieke (onder)delen van het VMS ingegaan. Hierbij wordt met name getoetst of deze onderdelen daadwerkelijk geïmplementeerd zijn.

Toeziethouder

Een door een bevoegd gezag aangewezen ambtenaar die op grond van die aanwijzing bevoegd is tot het instellen van onderzoeken naar de naleving van wet- en regelgeving.

Toezichtlast

Aantal inspectiedagen 'on site' per jaar per kernteam.

Basis toezichtlast – kale aantal inspectiedagen 'on site' per jaar per kernteam op basis van de inherente

factoren, zonder rekening te houden met de mate van beheersing (beoordeling VBS).

Initiële toezichtlast - aantal inspectiedagen 'on site' per jaar per kernteam op basis van de inherente factoren, rekening houdend met de mate van beheersing (beoordeling VBS).

Nominale toezichtlast - aantal inspectiedagen 'on site' per jaar per kernteam op basis van de inherente factoren, rekening houdend met de mate van beheersing en de invulling van de inspectiecondities.

Feitelijke toezichtlast - aantal inspectiedagen 'on site' per jaar per kernteam op basis van de inherente factoren, rekening houdend met de mate van beheersing, de invulling van de inspectiecondities en de bestuurlijk voorwaarden.

Toezichtmodel (TM)

Model voor de bepaling van het aantal inspectiedagen dat de overheid besteedt aan gepland toezicht op de locatie bij een individueel Brzo-bedrijf, gerelateerd aan de risico's van het bedrijf en de mate van beheersing. Op basis van het TM worden bedrijven gescoord op hun veiligheidsprestaties.

Top-down

Zie systeemgerichte benadering.

Unit

Een technische eenheid binnen een bedrijf waar gevaarlijke stoffen worden vervaardigd, gebruikt, gebezigd, verwerkt, of opgeslagen; daartoe worden mede gerekend alle uitrusting, constructies, leidingen, machines, gereedschappen, eigen spooreplacements, laad- en loskades, aanlegsteigers voor de installatie, pieren, depots of soortgelijke, al dan niet drijvende constructies, die nodig zijn voor de werking van de installatie. (bron: Brzo 1999 artikel 1 onder I) Toelichting: onder installaties en activiteiten zijn in ieder geval begrepen procesinstallaties, utilities, opslagtanks, drukopslagen, cryogene opslagen, opslagloodsen, overslaginstallaties, transportleidingen, transporteenheden (tankauto's, spoorketelwagens, schepen) van waaruit of waarheen overslag plaatsvindt en het transport op het terrein. Bij een magazijn is een brandcompartiment, zoals bedoeld in het Bouwbesluit, een installatie. In de ARIE-regeling staan aanvullende bepalingen.

Utilities

Systemen ter ondersteuning van het hoofdproces (bijvoorbeeld elektriciteit, stoom, inerte gassen, instrumentatielucht en koelsystemen).

VBS

Het VBS is het verplicht onderdeel dat dient ter uitvoering en ter vaststelling van het preventiebeleid voor zware ongevallen van het bedrijf, PBZO.

Of:

Het totale pakket aan maatregelen van een bedrijf om veilig te werken met gevaarlijke stoffen.

Dit moet het bedrijf systematisch geborgd hebben met procedures waarin afspraken staan wie wat wanneer moet doen. Het systeem moet ervoor zorgen dat er maatregelen zijn genomen en dat die ook blijven werken. Het gaat daarbij om technische maatregelen (ventilatie, filters, brandblussers, etc.) en organisatorische (afspraken over regelmatige controle, tijdig waarschuwen, wie doet wat als er iets misgaat?).

Brzo 2015 artikel 7 lid 6

De exploitant draagt zorg voor de correcte uitvoering van het preventiebeleid voor zware ongevallen.

Het preventiebeleid voor zware ongevallen wordt uitgevoerd met een veiligheidsbeheerssysteem dat voldoet aan de elementen, genoemd in bijlage III bij de richtlijn, en met passende middelen en structuren die evenredig zijn aan de gevaren van zware ongevallen en de complexiteit van de organisatie van de inrichting.

VBS element c De identificatie van de gevaren en de beoordeling van de risico's van zware ongevallen

Gevaren en risico's

Dit is een onderdeel van het veiligheidsbeheerssysteem. Heeft het bedrijf de gevaren voor de werknemers en de omgeving in kaart gebracht? En weet het bedrijf hoe groot het risico is op een ongeval?

VBS element iv Controle op de exploitatie

Veilige uitvoering

Dit is een onderdeel van het veiligheidsbeheerssysteem. Zorgt het bedrijf ervoor dat het productieproces zo veilig mogelijk is?

Seveso III:

de controle op de exploitatie — aanneming en

toepassing van procedures en instructies voor veilige werking, ook met betrekking tot het onderhoud, van de installatie, de processen en de apparatuur, en voor het alarmbeheer en tijdelijke onderbrekingen; rekening houdend met de beschikbare informatie betreffende beste praktijken op het vlak van monitoring en controle met het oog op de vermindering van het risico op systeemfalen; beheer en controle van de risico's die samenhangen met verouderende apparatuur die geïnstalleerd is in de inrichting en corrosie; inventarisatie van de apparatuur in de inrichting, strategie en methodologie voor het houden van toezicht op en de controle van de staat van de apparatuur; passende follow-upmaatregelen en noodzakelijke tegenmaatregelen.

VBS element e De wijze waarop wordt gehandeld bij wijzigingen

Veranderingen verwerken

Dit is een onderdeel van het veiligheidsbeheerssysteem. Hoe hanteert het bedrijf veranderingen in het productieproces en de bedrijfsvoering? Houden ze daarbij rekening met de veiligheid en het milieu? Zijn er extra maatregelen nodig?

VBS element f De planning voor noodsituaties

Reageren op noodsituaties

Dit is een onderdeel van het veiligheidsbeheerssysteem. Is het bedrijf voldoende voorbereid op noodsituaties? Kan het dan slagvaardig en effectief reageren?

VBS element g Toezicht op de prestaties

Altijd alert

Dit is een onderdeel van het veiligheidsbeheerssysteem. Is het bedrijf altijd alert op de gevaren van het werken met gevaarlijke stoffen? Wijzen personeelsleden elkaar op risico's?

VBS element h Audits en beoordeling

Controles

Dit is een onderdeel van het veiligheidsbeheerssysteem. Controleert het bedrijf stelselmatig of medewerkers zich houden aan de eigen afspraken over veiligheid en milieu? Heeft dat in de praktijk voldoende effect? Zoeken ze steeds naar verbeteringen?

VBS-element i De organisatie en de werknemers (Seveso III, bijlage III)

i) de organisatie en het personeel - de taken en verantwoordelijkheden van het personeel dat op alle organisatorische niveaus bij het beheersen van de gevaren van zware ongevallen wordt betrokken, samen met de maatregelen die werden genomen om het bewustzijn te doen toenemen dat voortdurende verbetering nodig is. Het onderkennen van de behoeften aan opleiding van dit personeel en het organiseren van die opleiding. De deelneming van het personeel en eventueel van de (onder) aannemers die in de inrichting werken en die vanuit veiligheidsopzicht belangrijk zijn;

VBS-elementen

Het VBS , veiligheidsbeheerssysteem, bestaat uit zeven elementen (i t/m vi) en een onderdeel waarin de koppeling wordt beschreven tussen het algemene beheerssysteem, het VBS en het preventiebeleid (a).

Seveso III, bijlage III:

Bij het door de exploitant uitgewerkte veiligheidsbeheerssysteem wordt rekening gehouden met onderstaande factoren: het veiligheidsbeheerssysteem dient afgestemd te zijn op de gevaren, de industriële werkzaamheden en de complexiteit van de organisatie in de inrichting en moet op de evaluatie van de risico's gebaseerd zijn; in het veiligheidsbeheerssysteem moet dat gedeelte van het algemene beheerssysteem zijn opgenomen; waartoe de organisatorische structuur, de verantwoordelijkheden, de gebruiken, de procedures, de procedés en de hulpmiddelen; welke het mogelijk maken het preventiebeleid voor zware ongevallen te bepalen en uit te voeren, behoren;

Veiligheidsbeheerssysteem (VBS)

Het VBS is het onderdeel van het VMS dat dient ter uitvoering en ter vaststelling van het PBZO.

Veiligheidsmanagementsysteem (VMS)

Het VMS wordt gevormd door het Preventiebeleid Zware Ongevallen (PBZO) en het ter uitvoering en ter vaststelling van dit beleid opgestelde en geïmplementeerde veiligheidsbeheerssysteem (VBS).

Veiligheidsprestaties

Het resultaat van de inspanningen die een bedrijf levert voor meer veiligheid.

Veiligheidsrapport

Een rapport als bedoeld in artikel 10 van het Brzo 1999.

Veiligheidsstudies

Dankzij veiligheidsstudies weet een bedrijf wat de grootste risico's zijn van de bedrijfsactiviteiten. Ook blijkt daaruit wat het resultaat is van de veiligheidsmaatregelen die het bedrijf heeft getroffen. En ook welke risico's er nog overblijven.

Vervolginspectie

De vervolgininspectie is een geplande inspectie waarbij dieper ingegaan wordt op ofwel systeemonderdelen (systeemgerichte benadering) of concrete maatregelen (maatregelgerichte

benadering) in de praktijk.

Vlinderdas

De vlinderdas is een methode van presenteren en inzichtelijk maken van een scenario. Hierbij vormt het hart van de vlinderdas het vrijkomen van een gevaarlijke stof uit een omhulling die om de een of andere reden faalt. De linkerkant van de vlinderdas is de foutenboom waarmee de keten van fouten wordt beschreven vanaf basisoorzaken tot directe oorzaak van het falen van de omhulling. De rechterkant van de vlinderdas is de gebeurtenissenboom waarmee de keten van vervolgebeurtenissen vanaf het vrijkomen van een gevaarlijke stof tot de uiteindelijke schade wordt beschreven.

VMS

Het VMS wordt gevormd door het Preventiebeleid Zware Ongevallen (PBZO) en het ter uitvoering en ter vaststelling van dit beleid opgestelde en geïmplementeerde veiligheidsbeheerssysteem (VBS).

Volledigheidstoets

Een toets of het VR, dat is ingediend door een bedrijf om te voldoen aan de artikel 10 Brzo-verplichting, volledig is. De toets is er dus op gericht om te beoordelen of tenminste alle wettelijk verplichte onderwerpen die zijn opgenomen in bijlage III van het Brzo 1999 in het VR zijn opgenomen. Deze onderwerpen zijn verder uitgewerkt in PGS 6.

VR

Een rapport als bedoeld in artikel 10 van het Brzo 1999.

VR-bedrijf

Een VR-bedrijf is een Brzo-bedrijf dat boven de hoge drempelwaarde van het Brzo 1999 komt en is verplicht een VR op te stellen.

Of:

Een VR-bedrijf is een PBZO-bedrijf met extra verplichtingen, omdat ze mogen werken met grotere hoeveelheden of met gevaarlijkere stoffen. Daarom moet een VR-bedrijf ook nog een veiligheidsrapport (VR) maken. Dat rapport laat zien dat het voorkómen en beheersen van de gevaren van zware ongevallen op orde zijn.

VRW

Voorlichtingsrichtwaarde.

Waardering

Bij de waardering van de criteria wordt een vierpuntsschaal gehanteerd:

- goed: het item is aanwezig;
- redelijk: het item is vrijwel aanwezig;
- matig: het item is vrijwel afwezig;
- slecht: het item is afwezig.

Waarderingsschaal

De waarderingsschaal verbindt het oordeel goed, redelijk, matig of slecht aan de beoordelingsgrondslagen gedocumenteerd, geschikt en geïmplementeerd. Voor technische zaken is er een andere waarderingsschaal dan voor organisatorische zaken.

Wabo

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) bestaat sinds 2010. Sindsdien vallen verschillende vergunningen (bouwen, ruimte en milieu) onder één omgevingsvergunning.

Waterkwaliteitsbeheerder

De waterkwaliteitsbeheerder is op basis van de Waterwet aangewezen om toezicht te houden op de naleving van wetgeving van directe lozingen op het oppervlaktewater.

Voor indirecte lozingen, dit zijn lozingen in het vuilwater- of het hemelwaterriool, is door de komst van de Waterwet de waterbeheerder geen bevoegd gezag meer. Indirecte lozingen vallen onder de werking van de Wet milieubeheer (Wm) met de gemeente of provincie als bevoegd gezag.

Zwaar ongeval (of ramp)

Gebeurtenis als gevolg van onbeheersbare ontwikkelingen tijdens de bedrijfsuitoefening in een organisatie, waardoor hetzij onmiddellijk, hetzij na verloop van tijd ernstig gevaar voor de gezondheid van de mens binnen of buiten het bedrijf of voor het milieu ontstaat en waarbij één of meer gevaarlijke stoffen zijn betrokken (conform Brzo 1999 artikel 1.f).

Toelichting 1: een zwaar ongeval betreft altijd een zogenoemde Loss of Containment (LOC), dat wil zeggen het vrijkomen van gevaarlijke stoffen uit de installatie.

Toelichting 2: een zwaar ongeval dat vanwege het voldoen aan de criteria in bijlage VI van de Seveso-richtlijn door de overheid gemeld moet worden aan de Europese Commissie, wordt een MARS-ongeval genoemd.

URL: <https://seveso-plus.nl/algemene-onderdelen/onderdelen/algemeen/begrippen/>

Datum: 17 juni 2025